

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในปลุณบ้นอดสำหกรรกรทอ้งเท่ยว เป็นรกร กิลสำคญอย่างหนึ่งที่ทำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ประเทศไทยมาก จากสถิติของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยปรากฏว่า (1) ในปี พ.ศ. 2526 รายได้จากนักท่องเที่ยวมาอันดับหนึ่ง (25,050 ล้านบาท) ของรายได้ประเทศไทย รอลงมา ได้แก่ ชาว (20,142 ล้านบาท) และปริมาณนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 1.1 จากการศึกษากรุงเทพมหานครเปรียบเสมือนศูนย์กลางของการเดินทางและท่องเที่ยวของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุนี้ธุรกิจโรงแรมในกรุงเทพมหานครจึงได้ขยายตัวเพื่อรองรับความเจริญก้าวหน้าของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว พิจารณาได้จากตารางที่ 1.2 พบว่าจำนวนห้องพักของโรงแรมในเขตกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทุก ๆ ปี ประกอบกับได้รับแรงกระตุ้นในรูปแบบของการสนับสนุนจากคณะกรรมการการลงทุน (Board of Investment) ให้เอกชนดำเนินการจัดสร้างโรงแรมระดับชั้นหรูที่มีขนาดตั้งแต่ 600 ห้องขึ้นไป ในกรุงเทพมหานคร ทำให้มีแนวโน้มว่าเมืองไทยจะมีโรงแรมประเภทนี้เพิ่มขึ้นอีก

การสร้างโรงแรมถือเป็นลักษณะการใช้ที่ดินลักษณะหนึ่งที่มีผลต่อการเกิดการเดินทาง ทั้งนี้เนื่องจากโรงแรมจะประกอบด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้บริการซึ่งไม่เฉพาะแต่แขกที่พักอาศัยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบุคคลภายนอกด้วย

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืนเดินทางมาเยือนประเทศไทย (พ.ศ. 2511 - 2526)

พ.ศ.	จำนวน	% เพิ่ม - ลด
2511	377,262	+ 11.33
2512	469,784	+ 24.52
2513	628,671	+ 33.82
2514	638,738	+ 1.60
2515	820,758	+ 28.50
2516	1,037,737	+ 26.43
2517	1,107,392	+ 6.71
2518	1,180,075	+ 6.56
2519	1,098,442	- 6.19
2520	1,220,672	+ 11.12
2521	1,453,839	+ 19.10
2522	1,591,455	+ 9.47
2523	1,858,801	+ 16.80
2524	2,015,615	+ 8.44
2525	2,218,429	+ 10.06
2526	2,191,003	- 1.24

หมายเหตุ : "นักท่องเที่ยว" ไม่นับรวมผู้โดยสารที่เดินทางผ่านและ
นักท่องเที่ยวที่พักอยู่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ "สถิติเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่
ค้างคืนปี 2526" กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่ง
ประเทศไทย หน้า 1.

ตารางที่ 1.2 ห้องพักโรงแรมในกรุงเทพฯ

พ.ศ.	จำนวน	% เพิ่ม - ลด
2511	7,984	+ 25.97
2512	7,984	-
2513	8,863	+ 9.75
2514	9,259	+ 5.66
2515	9,028	- 2.50
2516	9,746	+ 7.95
2517	9,861	+ 1.18
2518	10,331	+ 4.77
2519	10,485	+ 1.49
2520	11,104	+ 5.90
2521	11,286	+ 1.64
2522	11,326	+ 0.35
2523	11,927	+ 5.31
2524	13,824	+ 15.91
2525	14,878	+ 7.62
2526	16,006,	+ 7.58

หมายเหตุ : เฉพาะห้องพักโรงแรมชั้น 1 และ 2 เท่านั้น (สำรวจเมื่อ
เมษายน 2526)

ที่มา : เอกสารเผยแพร่ "สถิติเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่
ค้างคืนปี 2526" กองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
หน้า 7.

การก่อสร้างโรงแรมขึ้นมาจะมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บริเวณโครงการได้ โดยเฉพาะในด้านการจราจร ซึ่งจะมีทั้งผลกระทบทางตรง (Direct Impact) และผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) เมื่อ โรงแรมนี้เปิดดำเนินการ ในส่วนของผลกระทบทางตรงสามารถสรุปได้ดังนี้

1.1.1. ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของจำนวนรถยนต์ที่ประสงค์จะมาใช้กิจกรรมของ โรงแรม

1.1.2 อุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นระหว่างรถยนต์ที่เข้าและออกจากโรงแรมกับผู้ใช้ ถนนภายนอก ซึ่งเป็นผลจากระบบการจราจรทั้งภายนอกและภายในโครงการไม่สัมพันธ์ซึ่งกัน และกัน

1.1.3 ที่จอดรถไม่เพียงพอ

ในส่วนของผลกระทบทางอ้อมซึ่งเป็นผลจากความคับคั่งของการจราจร ได้แก่ การสูญเสียทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษอันเนื่องมาจาก ไอเสีย และเสียงรบกวนของรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น เป็นต้น

จากผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมนี้ทางราชการมีมติตั้งเงื่อนไขได้ออก พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ⁽²⁾ พุทธศักราช 2518 ขึ้นมา เพื่อเป็นมาตรการป้องกันผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดประเภทและ ขนาดของโรงแรมที่ต้องมีรายงานการศึกษาที่ต้องยื่นต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ดังนี้คือ เป็นโรงแรมหรือสถานที่พักตากอากาศที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำ ฝั่งทะเล ทะเลสาบหรือ ชายหาด หรือที่อยู่ใกล้หรือในอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นบริเวณที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ ต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยมีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 80 ห้องขึ้นไป

1.2 วัตถุประสงค์และแนวทางในการศึกษา

1.2.1 วัตถุประสงค์

รายงานการวิจัยนี้แบ่งวัตถุประสงค์ใหญ่ ๆ ออกได้ดังนี้

1.2.1.1 สร้างวิธีการและรูปแบบการวิเคราะห์ปริมาณการจราจรที่

คาดว่าจะเกิดขึ้นอันเนื่องมาจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงแรม

1.2.1.2 พิจารณหาช่วงเวลาที่เกิดการเดินทางเนื่องจากกิจกรรม
แต่ละอย่างที่เป็นองค์ประกอบของโรงแรมระดับชั้นหรู

1.2.2 แนวทางในการศึกษา

แนวทางการศึกษาวิจัยสามารถแบ่งตามการสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้
ดังนี้คือ

1.2.2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของโรงแรม ได้แก่ ประเภทของ
กิจกรรม ขนาดของกิจกรรม จำนวนลูกค้าที่เข้าใช้บริการต่อวันและช่วงเวลาเปิดบริการ
ของแต่ละกิจกรรม เป็นต้น ข้อมูลดังกล่าวได้จากการสำรวจตามโรงแรมระดับชั้นหรู
(Deluxe Class) โดยใช้แบบสอบถามกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในแต่ละกิจกรรม ซึ่งแบบ
สอบถามนี้มีการส่งแบบสอบถามให้ตอบและการสัมภาษณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละ
กิจกรรม การสำรวจนี้สามารถแยกกลุ่มบุคคลที่เดินทางเข้ามาใช้บริการของโรงแรมตาม
กิจกรรมของโรงแรมที่กำหนดได้ดังนี้ พนักงาน (Employee) แขกที่พักที่โรงแรม
(Hotel guest) ร้านอาหารและเครื่องดื่ม (Restaurant) ร้านค้า (Shop)
ห้องจัดงานรวม (Conference and Banqueting) ดิสโก้เธค (Discotheque)
และศูนย์สุขภาพ (Health-Club)

1.2.2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจราจร ได้ทำการสำรวจจำนวนคนใน
รถแต่ละคัน (Vehicle Occupancy) และปริมาณการจราจรเข้า-ออกจากโรงแรม
โดยแยกตามกิจกรรมของโรงแรม

จากข้อมูลดังกล่าวสามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณการจราจร
(Traffic Volume) และการเดินทางของบุคคล (Person trips) กับขนาดและ
ลักษณะของกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงแรม อันได้แก่ พื้นที่ใช้สอยของกิจกรรม จำนวน
ห้องพัก ค่าบริการ เป็นต้น

1.3 แนวเหตุผลและสัมมุติฐานที่สำคัญ

เนื่องจากโรงแรมที่ศึกษา เป็นโรงแรมระดับชั้นหรู ซึ่งมีกิจกรรมหลายประเภทซึ่งได้ทำการแยกตามวัตถุประสงค์ของผู้เดินทางมาใช้บริการของกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งบุคคลหนึ่ง ๆ อาจมีการเข้ามาใช้กิจกรรมของโรงแรมมากกว่าหนึ่งประเภทได้ เช่น มารับประทานอาหารที่ภัตตาคารหรือร้านอาหาร และแวะซื้อของจากร้านค้าภายในโรงแรม เป็นต้น ในการศึกษานี้ได้ตั้งสัมมุติฐานเพื่อขอสดปัญหาการเดินทางที่ซับซ้อนดังกล่าวดังนี้คือ

1.3.1 กิจกรรมประเภท "แขกที่พักที่โรงแรม" ในกรณีที่แขกของโรงแรมได้เข้าไปใช้บริการของกิจกรรมประเภทอื่น ๆ ได้แก่ ร้านอาหาร ร้านค้า ห้องสัต์งานรวม ดิสโกเธค และศูนย์สุขภาพ นี้ในการศึกษาวิจัยเพื่อหาปริมาณการจราจรและการเดินทางของบุคคลได้ทำการคิดเฉพาะบุคคลภายนอกเท่านั้น ไม่รวมแขกที่พักในโรงแรม ทั้งนี้เพราะกิจกรรมเหล่านี้อยู่ภายในบริเวณโรงแรม

1.3.2 กิจกรรมประเภท "พนักงาน", "ห้องสัต์งานรวม", "ดิสโกเธค" และ "ศูนย์สุขภาพ" ผู้มาใช้บริการส่วนใหญ่มีลักษณะเจาะจงที่จะมาใช้บริการของกิจกรรมเหล่านี้โดยเฉพาะแต่ละอย่างไม่เกี่ยวข้องกันถึงจะมีก็น้อยมาก ดังนั้น จำนวนบุคคลภายนอกที่มารับบริการของแต่ละกิจกรรม จึงได้มาจากการประมาณการจากจำนวนผู้ที่เคยเข้ามาใช้บริการมากที่สุด ยกเว้น กิจกรรมประเภท "พนักงาน" คิดจากพนักงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน

1.3.3 กิจกรรมประเภท "ร้านอาหารและเครื่องดื่ม" และ "ร้านค้า" ผู้มาใช้บริการอาจเข้ามาใช้บริการกิจกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือทั้งสองประเภทก็เป็นได้ ฉะนั้นในการคิดจำนวนผู้เข้ามาใช้บริการจะคิดจากค่าเฉลี่ยจากการประเมินของเจ้าของร้านค้าและผู้สัต์การของแต่ละร้านอาหาร ซึ่งจะให้ค่าในเกณฑ์ความเป็นไปได้ในลักษณะ ผู้มาใช้บริการมากที่สุด ของการเดินทาง ที่เกิดขึ้นในกิจกรรมทั้งสองประเภทนี้

ในการหาปริมาณการจราจรของกิจกรรมประเภท "พนักงาน" จะคิดจาก Vehicle Occupancy เฉพาะรูปแบบการเดินทางประเภท "รถยนต์" ในกรณีของพนักงานที่มาทำงานโดยรถประจำทางจะไม่นำมาคิด เพราะรูปแบบการเดินทางประเภทรถประจำทางถือเป็นการบริการประเภท Fixed route ไม่มีผลต่อสภาพการจราจรในบริเวณโรงแรม

อนึ่ง สำหรับโรงแรมที่เลือกศึกษานี้เป็นโรงแรมที่กำลังเปิดดำเนินการอยู่ภายในกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะไม่คำนึงถึงทำเลที่ตั้ง อาทิเช่น อยู่ติดกับแม่น้ำมีผลให้การเดินทางทางน้ำมีความเป็นไปได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ทางด้านความต้องการทางด้านการตลาดที่จะมีผลต่อการจัดตั้งโรงแรมดังกล่าว ซึ่งอาจแตกต่างกัน โดยเฉพาะระหว่างโรงแรมที่มีโครงข่ายระหว่างประเทศกับโรงแรมที่ไม่มี การศึกษานี้จะกำหนดให้มีความต้องการสูงสุดเท่ากันโดยจะอาศัยผลจากการสำรวจข้อมูลจริง

สำหรับกิจกรรมประเภท "ร้านอาหารและเครื่องดื่ม", "ร้านค้า", "ห้องจัดงานรวม", "ดิสโกเธค" และ "ศูนย์สุขภาพ" การหาปริมาณการจราจรคิดจาก Vehicle Occupancy ของรูปแบบการเดินทางประเภท "รถยนต์" ทั้งนี้เพราะรูปแบบการเดินทางประเภทนี้มีส่วนมาก และถ้าคิดการเดินทางในรูปแบบอื่นด้วยโดยแปลงมาในรูปแบบ Passenger car ก็ไม่มีความแตกต่างกันเท่าใดนัก ประกอบกับการสอบถามโดยแยกรูปแบบการเดินทางของแต่ละบุคคลในแต่ละกิจกรรมดังกล่าวกระทำได้ยากลำบากมาก และให้ผลที่คลาดเคลื่อน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

จากพระราชบัญญัติฯ และแนวโน้มในการจัดสร้างโรงแรมระดับชั้นหรูเพิ่มขึ้น จึงเห็นว่าในการวิจัยนี้เป็นประโยชน์ในการเสนอรูปแบบการหาปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้น และการพิจารณาระบบการจราจรว่าอยู่ในสภาพอย่างไร ใช้ได้หรือไม่ ผลที่จะได้รับจากการวิจัยนี้สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.4.1 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนระบบการจราจรของโรงแรมระดับหรูที่จะสร้างขึ้นใหม่ หรือปรับปรุงโรงแรมที่มีอยู่แล้วให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4.2 เพื่อใช้เป็นแนวทางของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาความเหมาะสมในกรณีที่จะก่อสร้างโรงแรม ณ บริเวณใด ๆ ในแง่วิศวกรรมจราจร

1.5 พื้นที่ที่ทำการศึกษา

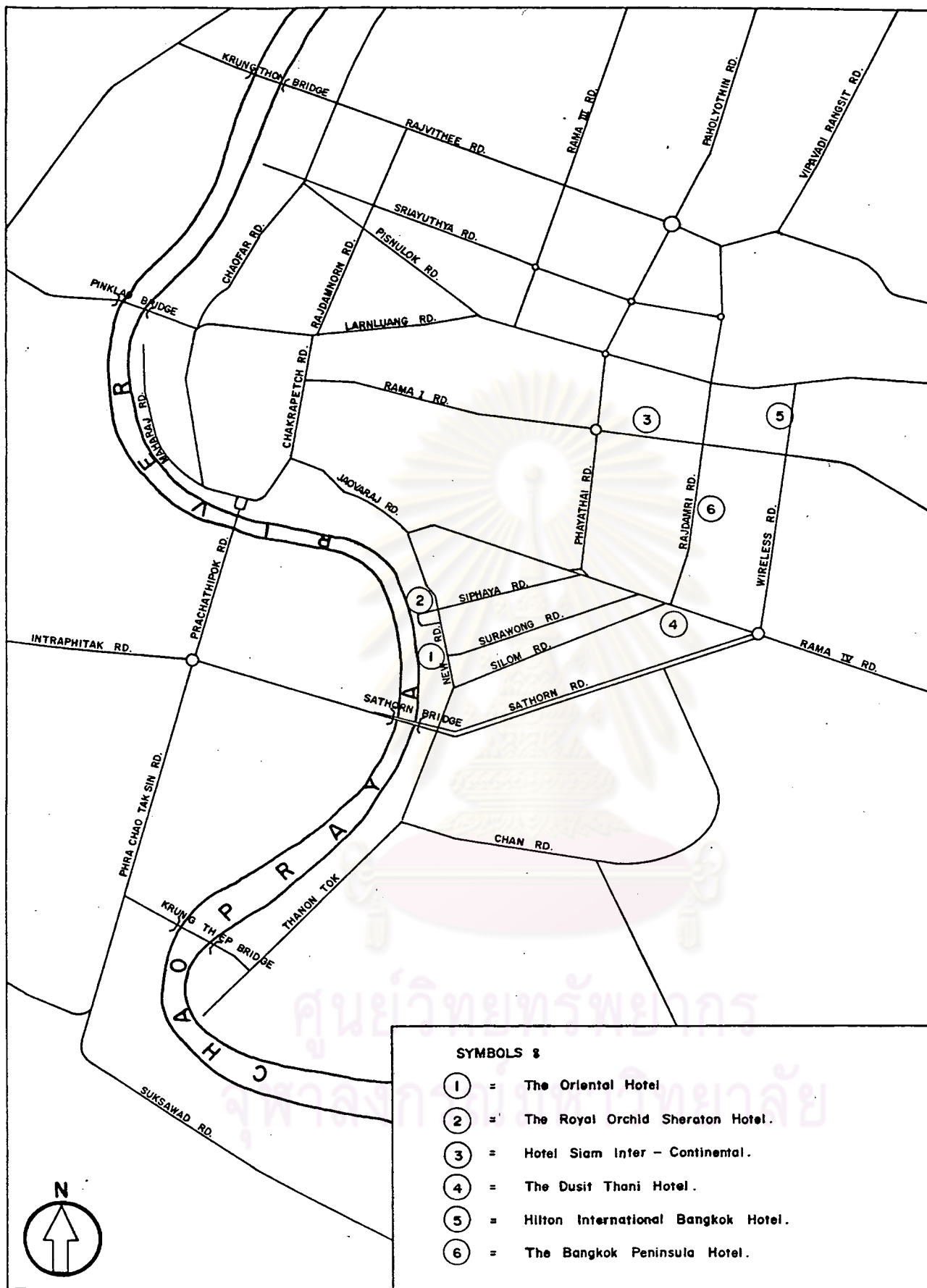
พื้นที่ที่ทำการศึกษาได้เลือกศึกษาเฉพาะโรงแรมระดับชั้นหรู⁽¹⁾ ในเขตกรุงเทพมหานคร รายชื่อของโรงแรมระดับนี้ ได้รับจากกองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย โรงแรมที่จะทำการศึกษามี 6 แห่ง คือ โรงแรมโอเรียนเต็ล (The Oriental Hotel) โรงแรมรอยัลออคิดเชอราตัน (The Royal Orchid Sheraton Hotel) โรงแรมสยามอินเตอร์คอนติเนนตัล (Hotel Siam Inter-Continental) โรงแรมดุสิตธานี (The Dusit Thani Hotel) โรงแรมฮิลตันอินเตอร์เนชันแนลบางกอก (Hilton International Bangkok Hotel) และโรงแรมบางกอกเพนินซูลา (The Bangkok Peninsula Hotel) ซึ่งมีรายละเอียดสถานที่ตั้ง เดือนปีที่เริ่มเปิดบริการ ขนาดเนื้อที่ และจำนวนห้องพัก ในตารางที่ 1.3 และรูปที่ 1.1 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละโรงแรม

ตารางที่ 1.3 รายละเอียดเกี่ยวกับโรงแรมที่ศึกษา

ชื่อโรงแรม	สถานที่ตั้ง	เริ่มเปิดบริการเมื่อ	ตั้งอยู่บน เนื้อที่ (ไร่)	จำนวน ห้องพัก
1. โอเรียนเต็ล	เลขที่ 48 ซอยบูรพา ถ.เจริญกรุง บางรัก กรุงเทพฯ	- 2419	5.9	406
2. รอยัลออคิดเชอราตัน	เลขที่ 2 ซอยกัปตันบุช ถ.เจริญกรุง บางรัก กรุงเทพฯ	ธันวาคม 2525	5.3	780
3. สยามอินเตอร์คอนดิเนนตัล	เลขที่ 976 ถนนพระราม 1 ปทุมวัน กรุงเทพฯ	มิถุนายน 2509	65.0	408
4. ดุสิตธานี	เลขที่ 946 ถ.พระราม 4 ปทุมวัน กรุงเทพฯ	กุมภาพันธ์ 2513	16.0	530
5. ฮิลตันอินเตอร์เนชั่นแนลบางกอก	เลขที่ 2 ถ.วิทยู พระโขนง กรุงเทพฯ	กันยายน 2526	20.0	389
6. บางกอกเพนินซูล่า ⁽¹⁾	เลขที่ 155 ถ.ราชดำริ ปทุมวัน กรุงเทพฯ	มกราคม 2526	11.5	410

หมายเหตุ : (1) ในปัจจุบันโรงแรมบางกอกเพนินซูล่า ได้เปลี่ยนชื่อเป็นโรงแรมรีเจนท์ กรุงเทพฯ (The Regent Bangkok Hotel)

(เปลี่ยนชื่อในวันที่ 27 พฤษภาคม 2528)

รูปที่ 1.1 แผนที่แสดงที่ตั้งโรงแรมที่ศึกษา